

SKOL
FORSKNINGS
INSTITUTET

Skolforskningsinstitutets forskningsmedel 2016

2016-03-07

Lena Adamson

Titel

Telefon

Email

Skolforskningsinstitutets forskningsmedel 2016

Skolans och förskolans verksamma ställs dagligen inför frågor där det saknas en vetenskaplig grund som stöd för att besvara hur de bäst ska lösas, då sådana praktik grundade frågor sällan görs till föremål för forskning. Det finns därför ett stort behov av att främja och utveckla den praktiktäna forskningen inom utbildningsområdet.

Skolforskningsinstitutet ska enligt 1 § i sin instruktion "bidra till att de verksamma inom skolväsendet ges goda förutsättningar att planera, genomföra och utvärdera undervisningen med stöd av vetenskapligt underbyggda metoder och arbetssätt". Som en del i detta uppdrag ingår att utlysa och fördela medel "... för praktiktäna forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom de områden där relevant sådan forskning saknas". Det vill säga, forskning som ger kunskaper som kan bidra till utveckling och förbättring av undervisningen, och vars resultat är direkt möjliga att omsätta och anpassas i förskolans och skolans praktik.

Praktiktäna¹ forskning inom utbildningsområdet

Det som mer specifikt ska karaktärisera den forskning som Skolforskningsinstitutet finansierar är att den utgår från professionens frågor och behov. Den kännetecknas således av ett kunskapsintresse som i första hand avser att utveckla och förbättra undervisningen, i syfte att

¹ Vad gäller den typ av praktiktäna forskning som Skolforskningsinstitutets utlysningar avser finns ett antal alternativa benämningar, till exempel praxisforskning, praxisnära forskning, klinisk forskning och utvecklings-, förbättrings- eller förändringsforskning. För att understryka närheten till undervisningen och klassrumssituationen använder Skolforskningsinstitutet begreppet praktiktäna. Detta ska inte tolkas som att institutet därmed tagit ställning i de diskussioner med vetenskapsteoretiska förtecken som pågår inom den akademiska världen.

främja barns och elevers utveckling och lärande. De projekt som institutet finansierar bör, utöver att vara innehållsmässigt relevanta, även ha en design som genererar resultat som ligger nära en möjlig prövning eller en direkt omsättning i praktiken. Detta kan t.ex. utgöras av en effektstudie som ger svar på om och i vilken kontext något fungerar, men lika gärna av en fallstudie som ger en djupare förståelse av en företeelse eller av hur och varför något är verksamt. Skolforskningsinstitutet ser alltså behov av både vad som traditionellt brukar betecknas som kvantitativa och kvalitativa forskningsansatser och metoder, men också av kombinationer av sådana ansatser och metoder.

Praktiknära skolforskning kan bedrivas inom en rad olika discipliner. Den kan med fördel även bedrivas tvärvetenskapligt i betydelsen att forskare med olika disciplinär hemvist arbetar tillsammans i projekt som utgår från mer tematiska frågeställningar. Arbetet sker inte sällan intervenerande, jämförande och/eller iterativt, dvs. något prövas eller undersöks, utvärderas, förändras, prövas eller undersöks, förändras igen, etc.

Denna typ av forskning involverar ofta de professionella (i det här sammanhanget förskolans och skolans verksamma) som medforskare, dvs. är kollaborativt, och utförs alltid i förskolans/skolans praktik. Genom att involvera professionen i forskningsprojekten, utnyttjas och integreras professionens egen kunskap och beprövade erfarenhet som därmed på sikt kan utvecklas till en allt mer forskningsbaserad kunskap. Som en konsekvens kan den praktiknära forskningen genom sitt upplägg också bidra till en professionsutveckling för de medverkande lärarna. Detta kan i sin tur få lokala spridningseffekter, där ett mer systematiskt och undersökande arbetssätt integreras även i det vanliga undervisningsarbetet. Detta är ett viktigt stöd för en fortsatt utveckling mot att nå Skollagens krav på att undervisningen ska bedrivas på 'vetenskaplig grund'.

Slutligen, praktiknära forskning kan vara både nyfikenhetsstyrd och teoriutvecklande. Med sitt fokus på resultat som är mer direkt omsättningsbara i praktiken har dock den praktiknära forskningen ofta en större närhet till den tillämpade forskningens natur.

Hur ofta och hur stora projekt går att ansöka om?

Utlysningar kommer att ske en gång per år och projekt kommer att beviljas medel för som längst tre år. Om det finns särskilda skäl kan medel beviljas för längre tid, dock längst för fem år.

Skolforskningsinstitutet har för budgetåret 2016 ett anslag för forskningsfinansiering om 20 Mkr.

Om bidrag söks hos flera finansiärer ska detta anges. Projekt som beviljats medel av annan finansiär beviljas inte medel från Skolforskningsinstitutet, såvida det inte handlar om en samfinansiering.

Internationella kontakter

Skolforskningsinstitutet ser gärna att de projekt institutet finansierar på olika sätt ingår i ett internationellt sammanhang, till exempel genom konkreta samarbeten, advisory boards etc.

Språk

Ansökningarna får gärna skrivas på engelska.

Bedömningsskala

Kvalitetsbedömning görs inom sju bedömningsområden med en slutgiltig helhetsbedömning på en fyrgradig skala: Excellent, Mycket bra, Bra, Svag.

Vad kommer att bedömas i ansökan?

Obligatoriska villkor för ansökan

För att tillförsäkra att de projekt som Skolforskningsinstitutet finansierar uppfyller krav på relevans för undervisningspraktiken enligt institutets instruktion gör institutet en första granskning av samtliga ansökningar med avseende på nedanstående två punkter. Ansökan måste uppfylla samtliga dessa krav för att gå vidare till beredningsgruppen för kvalitetsgranskning.

- 1) Projektledaren är disputerad och anställd av godkänd medelsförvaltare. Observera att Skolforskningsinstitutet inte finansierar forskarutbildningar, vare sig på individnivå eller genom strukturstöd till forskarskolor.
- 2) Grundläggande relevanskriterier:
 - a) Projektet bedrivs i förskole-/skolmiljö med inriktning mot lärande och undervisning i enlighet med Skolforskningsinstitutets instruktion.
 - b) Projektets frågeställningar har formulerats i dialog med förskollärare, lärare eller annan verksam personal inom skolväsendet.
 - c) Samverkan med den/de förskolor/skolor som är involverad(e) är upprättad (avsiktsförklaring, eller redan befintliga avtal, i båda fall undertecknad av förskolechef/rektor och eventuellt huvudman, bifogas)

Preliminära bedömningsområden för berednings- gruppens kvalitetsgranskning

Observera att Skolforskningsinstitutet fortfarande arbetar både med formuleringar och tydligare specificeringar av dessa bedömningsområden och att de därmed kan komma att förändras något före tidpunkten för årets utlysning:

- 1) Forskningsfrågornas angelägenhet och användbarhet för utveckling och förbättring av förskolans/skolans undervisning
- 2) Forskningsprojektets vetenskapliga kvalitet
- 3) Forskningsprojektets originalitet och nytänkande
- 4) Projektets genomförbarhet med avseende på kompetens, budget och bemanning i relation till design, metod och tidsplanering
- 5) Planer för spridning och kunskapsdelning
- 6) Genus och mångfaldsperspektiv när dessa är relevanta för projektets frågeställningar
- 7) Etiska aspekter

Dessutom bedöms behovet av etikprövning hos etikprövningsnämnd. Om sökande bedömer behovet av en etikprövning bör denna påbörjas hos etikprövningsnämnd redan i anslutning till att ansökan görs för projektet.

Granskning, beredning och beslut

Skolforskningsinstitutet använder sig av samma typ av gransknings- och beredningsprocesser som övriga forskningsråd. Utöver vetenskaplig kompetens i granskningsprocessen kommer institutet även anlita representanter från förskola och skola, särskilt med avseende på relevansprövningar.

Institutets vetenskapliga råd fattar beslut om vilka projekt som får medelstildelning.